

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:  
Egy évre ..... 24 korona.  
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:  
Egy évre ..... 28 korona.  
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HERDETÉSEK:  
4-hetes pótló sor egyszer 20 fillér,  
minden következőnél 16 fillér.  
Nyitlár pótló sora 40 fillér.

# ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült  
vasutak palotájában.  
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-  
Társaság.  
József főherceg-ut 22. sz.  
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:  
STAUBER JÓZSEF.

Szerda, október 6.

## A hatvanadik évforduló.

Arad, október 5.

A hatodik kerekszám telik le attól a naptól, amelyen az osztrák hadi becsület együtt halt meg tizenhárom magyar tábornokkal. Sohase állott valami nagy egészségben, jó hire is alig volt az addigi világtörténelemben. De akkor meg ép egy utolsó valakinek kezére volt bízva; az olasz asszonyokat korbácsolató, a kegyetlenség gőgjében tobzódó Haynau tábornagynak. Nem ünnepelni, keseregni kell ezen a napon, hanem elgondolni: mit jelent az, ami ehhez a naphoz fűződik. A kapituláló sereg fegyvereit elfogadják, a legyőzötteknek szabad elvonulást ígérve: s a mit sem sejtő vezéreket elfogatják, s a foglyokat, a tábornokokat minden hadi jog ellenére kivégeztetik. Magyaroknak se kell lenni, csak embernek, a huszadik században se kell élni, csak valamivel a középkoron túl, hogy a gyűlölet, a megvetésnek egész ereje illesse azt a katonát, a ki evvel szerzi meg a hírességet, a melyet győzelmes csaták neki meg nem hoztak; azt a hatalmat, amely csak ilyen szőszegő módszerrel tudja fentartani magát. És hatvan év alatt nagyon kevés enyészik el az ilyen világtörténelmi durvaság hatásából. Megmarad belőle annyi, amennyi soha

be nem tömhető, soha át nem köthető szakadékot tart épen a magyarok között; maradt belőle annyi, amennyi új dacosságot ad azok gyűlöletére, akik Haynaut nemzeti hősként tisztelik és Bécs város diszpolgárává tették.

S Haynau szobra van a bécsi Heeres-Museum vesztibüljében, öltözet-ereklyéül óvja az arzenál egyik üveg-szekrénye. A vértanuknak is emeltünk szobrot, s ereklyéit magunk is őrizzük. S mégis, mintha ez hiányos lenne az emlékek lerovásában. Ha gazdag ember lennék, szobrot emeltetnék Aradon a londoni serfőző-legényeknek, a kik Haynaut megseprűzték. És valami nagy összeget kínálnék azért, hogy azoknak a seprűknek egy darabját az aradi ereklyés-szobáknak megszerzezzék. Mert azok a seprűk illették meg legméltóbban azt, aki nem volt igazi katona, hanem hóhér, nem volt parancsnok, csak a kegyetlenség válialkozója, aki szolgálatkész volt ott is, ahol mást az emberi érzés visszatartott.

... A mi hőseink napján, tizenhárom tábornok kivégeztetése napján illendő-e, hogy az emlékezés nagyobb részét az ő gyilkosokra pazaroljuk? Nem nagyobb kötelesség-e, hogy Róluik ejtsünk szavakat, akik a fejüket lesöprő igaztalanságot is férfiasan fogadták s kik éltük utolsó órájában a szabadságért vívott szép, nagy csatákra, az

ő szavakon lelkesülő katonákra, győzelmeikre és a maguk önfeláldozására gondolhattak. Máskor talán ezt kelletne tenni. Most azonban olyan időket élünk, amikor a haragban, az ellenállásban kell magunkat megedzenünk. Amikor, hat évtized után, bár fegyverek nélkül és Haynau híjával, de újra ellenségként áll velünk szemben Bécs és Ausztria. Ne a büszkeségben legyünk ma áradók, hanem a fájdalomban telhetetlenek és az akaratban erősek.

Es a hatodik kerekszám, amely holnap telik le — emlékeztessen arra is: a vértanuk földje nem a nemzeté. A kegyelet idegen földre, vendégként jár a bitófák egykori helyére. A mikor a nemzet fiainak és leányainak szóló felhívás első levelei szétmentek, az a vágy, remény kísérte utjokat, hogy a hatvanadik évfordulón már a kegyelet birtokául lehet azt telekönyvezni. A képzelet talán az emléket is látta, amely azt megjelöli, az ország zarándokait odahívja. A vágy, a remény nagyon sietett. A megváltáshoz kellő pénznek alig egy negyede van együtt. Talán, ha a szükséges pénzt a londoni serfőző legényeknek kellene összegyűjteni, akik annyira tudtak szabadságot tisztelni, zsarnokot utálni: már együtt lenne. Mi várunk, várunk, — talán még egy évtizedig?

## Egy szemtanu október hatodikáról

\*

A kolozsvári Kossuth-szobor alapjának gyarapítására az ottani szobor-bizottság Kossuth-naptárt adott ki, a melynek minden lapja a Kossuth-kultusznak és a szabadságharc eseményeinek van szentelve. Egyik szomorúan érdekes közleménye egy szemtanu följegyzése az október hatodiki gyásznapról: megrázó leírás, a mely eddig kiadatlanul hevert Kolozsvárt, az Országos Történelmi Ereklye-Muzeumegyesület kéziratai között. Szerzője valószínűleg kolozsvári Pfenningsdorf őrnagy, aki 1849. októberében az aradi várban raboskodott s közvetlen tanuja volt a tizenhárom vértanu utolsó utjának. A följegyzés így hangzik:

„Nem lehet undorítóbb, sivárabb, szálnalmasabb látvány, mint az aradi várnak szélében, hosszában 120 lépésnyi piaca. Néhány árnyékos fájával a korábbi években a lábadozó betegeknek nagyon jó volt; de most farácsal és becsukott ajtókkal látták el. Az ajtók előtt szomorú, szálnalomtól és kétségbeeséstől sápadt arcú emberek egy tömegben, egymás mellett és egymás fölött szorongtak. A fekete rács között úgy tűntek föl, mintha rámban volnának.

Mind foglyok voltak, kik ma nézni akartak egy fölvonulást, melynél nagyon sok gondolhatott rá, hogy majdan főszerepet vihet. A purgatóriumban lévő bűnbánó lelkéknek lehetett volna tartani őket, kik a pokolban rendezett színjátékot nézik végig.

Mindenik némán bámult a még üres várudvarba. Siri esőnd honolt, mint éjfélkor egy elhagyott temetőben, hol senki sem mer mutatkozni. Egy hang sem hallatszott, csak talán a fogaknak a hideg miatt való vacogása zavarta a szentséges csöndet; — mert szép, de hideg, őszi reggel volt.

Oktober hatodika és reggeli hét óra volt ezen a véres és felejthetetlen napon.

Mindenki feszült figyelemmel, zavart arccal várta a borzadalmas színjátékot.

Még mielőtt kikerülhetünk volna ehhez a borzasztó színjátékhoz, már ottan állott a kivégzési vezénylet a Hauptwach-Quarrée (főőr-ségi négyszög) kapuja előtt. Amaz épületnél, mely 13 mártírnak utolsó szállást adott, mely még az apának és fiának, szerető férjnek és gyöngéd feleségnek utolsó öleléseit, az utolsó, már halálhelieltől kísért esőket megoltalmazta.

Ottan állott a katonaság töltött fegyverrel: köszön tizenhárom áldozatot a másvilágra küldeni. Annyit tudtunk, amennyi ma már megtörtént. A szerencsétlenek miatt félelem és remény vajudott mindeaki belsejében, midőn most egyszerre mindenki ide-oda nézett, mintha szomszédja szeméből akarná a rettenetes meggyőződést kiolvasni, hogy helyesen hall-e? Sajnos! mindenki ugyanazt hallá — és mindenki helyesen. Egy lehangolt dob szivszaggató hangjait! Ez a dob már messziről jelezte az utolsó utat s ez a dob volt az egyetlen, mely nem félt szánalmát a katonaság előtt kifejezni.

Már hallatszottak a halálraszántak lépései, amint a hatos kapu fölvonó hidját elhagyták. Néhány lépés meg — és négy ember állt sirja szélén: Lázár, Schweidel, Dessewffy és Kiss, mindmegannyi a szabadságharcosok tábornoka. (Lázár Vilmos ezredes volt.)

Halált és törvényt megvetve állottak. Még egyszer végighallgattak ítéletüket, megvetették a halált és férfiasan várták a végrehajtást: méltók magukhoz — és a nemzethez!

Igen szegény vagyok szavakban, hogy csak megközelítőleg is leírhasam azt az érzést, amely erőt vett mindnyájunkon és hogy csak félig-meddig is hűségesen lerajzolhasam azt a kifejezést, mely annyi résztvevőnek és szánakozónak az arcán látszott. Ha képes volnék csak egy arcot is leírni, mindenkit hűségesen találtam volna el; mert ez a perc minden arcot egyformára változtatott.

Nem is próbálom meg. Ide írom a tényt és bizonyára mindenkinek képzelőereje le tudja rajzolni magának ezt a rémes pillanatot.

Mint mondtam, hallottuk a kimenő tömeg lépéseit a fölvonóhidon. Tudtuk, hogy még csak 4-5 percig tarthat és legidősebb, legtapasztaltabb vezéreink megszűntek lenni. Akinek még órája volt, remegve nézte. Így tettek a körülállók is, mintha mindenki mindenét ez órától várna. Már eltelt négy perc. Még lé'ekzet sem zavarta a csöndet, mert négyszáz ember úgy állott, mintha megkövült volna.

Egyszerre — mintegy a földből elővarázsolva — nyargal tova egy postás, egyenesen

## OKTÓBER 6.



... Októberi szellő lengeti a lombot;  
Zörögve hull alá a sárga levél, ...  
... A madár is elszállt idegenbe, — messze, ...  
Fáradt a Természet; — nyugovóra tér.

Októberi szellő bús sóhajt hoz hozzánk;  
Bánattal, — panaszszal tölti be a lelkünk ...  
... Őszi szellő szárnyán visszaszáll az emlék;  
Rémes látománykép vonul el felettünk!

Gyászos, nagy időknek emlékei kelnek;  
A mi rég elmúlt, feltámad most újra!  
... Fájó, borús napján lombhervasztó őszenek  
Induljunk, Magyarok, szent zarándokútra!

Induljunk Magyarok! Keressük fel Őket,  
Akik az eszméért martir-halált haltak;  
Akiket a zsarnok, fékevesztett önkény  
Martalékul dobott szolgalelkű hadnak!

... Dicső Tizenhárom! — Félistenek, — Hősök!  
Hozzátok hangzik fel ajkunkról a szózat!  
Oltárotok kövén leborul a nemzet  
S megdobbán a szive a nagy Magyarhonnak!

— Dicső Tizenhárom! — Félistenek, — Hősök!  
Csaták viharában bátran küzdő gárda!  
Véretek hullásán, — bitótok tövében  
Sarjadt ki a földből a Szabadság fája!

A Ti lánglelketek itt lebeg fölöttünk;  
Martirhaláltokkal nem szállott a sirba;  
— A Ti nagy nevetek, megdicsőült Hősök  
A magyar szivekbe mélyen be van írva!

... Eljöttünk Hozzátok ihletet meríteni,  
Inni a Szabadság kristályforrásából;  
A haza sebére gyógyító irt vinni  
Költő megdallokta mesés Gileádból! ...

Eljöttünk Hozzátok fogadalmat tenni,  
Nem szününk meg soha a hazát szeretni;  
És ha a Szabadság azt kívánja tőlünk,  
Kiontjuk érette utolsó csöpp vérünk!

... Eljöttünk Hozzátok; — és eljövünk újra,  
Ha a csata kürtjét a harcos megfújja! —  
— Ha vérszélhő támad a haza egére,  
Szellemetek legyen a csaták vezére!

A Ti szellemetek örökdjék felettünk,  
Hozzon bánatunkban vigasztalást nekünk,  
S küldje le áldását szép Magyarországra,  
Hogy örökké éljen hazánk szabadsága!!!

... Októberi szellő lengeti a lombot;  
Zörögve hull alá a sárga levél ...  
... A madár is elszállt idegenbe, — messze ...  
De a Ti emléketek mindörökre él!!!

Ditrói Nándor dr.

a Commandó-Quarrée felé véve utját. Érkezésén erős szavu kürtjének vig hangjaival jelezte.

A rideg októberi szél, mely hűvössé tette a levegőt, e percben eltépte a felhőzetet az égen és a kék lézaggból barátságosan sütött a nap le ránk.

Kegyelem!!! — kiáltja el magát valaki közülünk és önkéntelenül siklik el ajkainkról a szó...

De alig, hogy kimaondtuk ezt a szót ... ugyane percben 9, a másodikban 3 puska ropogása törte meg a csendet.

Halál!!! — hallatszott a moraj, oly hangon, mintha azt mondaná: „a többi számára sincs már remény.“

Később mesélték, hogy a három lövész, kinek a szegény Kiss földi életét kellett kioltania, a jelre mozdulatlanul állott. Kiss még ottan térdelt, midőn nagy sietve újabb parancsot adtak a lövésre; és mielőtt a halálra szánt tudta volna, mi történt, az előtte álló lövészek teljesítették kötelességüket.

Ennek bevégezése után a katonaság a Quarrée-hoz tért vissza, melyben még 9 szerencsétlen volt. Egy óra lefolyása előtt már ezek sem lesznek többé az élők sorában. Amazok vesztőhelyéről visszatérve, a porkoláb most ezeknél végezte szolgálatát. Egyenként kivezette őket, miglen nyolcan voltak körülötte, kik most is összejöttek, hogy utoljára együtt legyenek. Most a kilencedik után ment, kire két tüdővészese gebével már várt egy talyiga. Kivezette most Damjanichot. Ott jött a becsületesek legbecsületesebbje: mankón. Az öreg „pópa“ vezette, kinek ugy látszik, nem engedelmzett tulhosszu

kihallgatást. Lábtörése óta első menetkísérlete és egyszersmind utolsó utja volt ez. Fölsegítették a talyigára; keresztbe tettek egy deszkát és ráültették; melléje ült öreg gyóntatója.

Egy káplár volt hat emberrel beosztva a szekér őrzésére.

A porkoláb a kivégzési parancsnokhoz, Tichi őrnagyhoz ment jelenteni, hogy a menet megindulhat, a mi meg is történt.

A porkoláb Damjanichhoz tért vissza. És mit gondoltok, ki ült az elítélt szekeren? Az emberiségnek mely undorító tagja merészkedett szemtől-szembe ülni ezzel a méltóságos fővel?... Tehát halljátok... a hóhér maga! (A brünni Meyer.)

Midőn az emberségtől és kötelességérzéstől eltelt porkoláb (Prohászka Ferenc) ezt meglátta, nem épen gyöngéd szavakkal, rögtön leparancsolta a hóhért és a helyére küldte.

A menet megindult. Katonaságtól körülvéve, kezükön, lábukon bilincsel mentek az áldozatok a vesztőhelyre. Kettesével, mások hármával mentek egyesegyedül, azaz kezefogva haladtak: családjukra gondolva. Egy hang, egy vezényszó nem zavarta a gyalogjárók utolsó gondolatait. Zavartalanul tették meg halál, jobban mondva hóhér utjukat. Keményen lépkedtek. A lelki nyugalom megszerzte és meg is tartotta méltóságos lélekjelenlétüket az utolsó percig.

Midőn Vécsey gróf meglátta a Maros partjait, fölemelte eddig gondolatokba merült fejét és fürkészve nézett előre és hátra; — keresett valamit a szemével. Látszott, hogy teljességgel a földből, vagy a folyó közepéből akar valamit elővarázsolni és ez a valami, ez az utolsó még

teljesíthető kívánsága — a felesége volt, kit még egyszer akart és remélt látni.

Midőn a parton tovahaladva, a távolban már látszott a vesztőhely és a tág körben hiába keresett, az egyedüli emberhez, kihez még mondanivalója lehetett, lelkészéhez fordult:

„Feleségem megígérte, hogy ma még kijön, hogy hacsak távolról is, még egyszer láthassam; — de bizonyára nem volt elég ereje hozzám, szegénynek!“

Lesütötte szemét és tovament szerencsétlen bajtársa nyomdokain. Hiszen mindnyájuknak egy utjuk volt: — a bitófához; egy céljuk: — meghalni és egy haláluk: a hóhér kezétől.

Itt állanak most mindnyájan egy sorban; nagy tömeg katonaság előttük és mögöttük, de csak néhány, kevés néző. Ki is akarna önkéntesen tanuja lenni ilyen hallatlan kivégzésnek?!

Miután így minden rendben volt, előbb a bilincseket vették le; azután pedig újra fölolvasták állítólagos büntetteiket és az ítéletet. Ez utóbbi, azt hiszem, teljesen fölösleges volt, mert jól tudták, hogy kilencen voltak és az előttük álló ugyanannyi bitófa eléggé hirdette, mi vár rájuk.

Miután ez is véget ért, a szolgálattelvő porkoláb szólalt meg kötelességszerűen és a parancsnokhoz fordulva, mondta:

„Kegyelmet kérek!“

Ezt háromszor ismételte, mire mind a háromszor azt a feleletet kapta:

„Csak Istennél a kegyelem!“

Ugyane percben el is hangzott:

„Hóhér be!“

## Politika — politika nélkül.

### A képviselőház ülése.

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, október 5.

A függetlenségi párt tegnapi értekezletén elhatározták, hogy a képviselőház ma megkezdődő ülésein mindaddig nem fognak politikával foglalkozni, míg a válságban döntés nem történik. Ennek dacára már a mai ülésen ott lebegett a politika réme. A balpárt és — a függetlenségi boszantására — a néppárt akarta mindenáron tárgyalatni a bankbizottság jelentését, de a Ház többsége Kossuth Ferenc felszólalása után elfogadta az elnök által előterjesztett napirendet.

Az ülés lefolyásáról itt következik tudósításunk:

(Bejelentések, interpellációk.)

Justh Gyula elnök negyed tizenegy órakor megnyitja az ülést. A jegyzőkönyv hitelesítése után elparentálja Vrbancics Ferenc horvát képviselőt, majd bemutatja Návay Lajos és Rakovszky István leveleit, amelyben az alelnöki állásról, továbbá Raisz Aladár, Thorszkai Miklós gróf és Szmracsányi György leveleit, amelyben jegyzői tisztségükről lemondanak. (Élénk helyeslés.) A Ház a lemondást tudomásul veszi. Jelenti, hogy Günther Antal lemondott mandátumáról, valamint Harambasisz Ágost horvát képviselő is. Kérvényeket mutat be az önálló bank és a gazdasági önállóság mellett. (Eljenzés.)

Vértán Endre jegyző felolvassa a választóváros interpellációk sorát.

Új interpellációkat jegyeztek be:

1. Rakovszky István a Weisz Manfréd gyárában történt katasztrófa tárgyában.
2. Horváth Gyula a volt igazságügyminiszternek, Günther Antalnak, kuriai elnökévé való kinevezése tárgyában.
3. Nagy György ugyanebben a tárgyban.
4. Petó Sándor a budapesti rendőrségnek az utcai tüntetések alkalmával tanúsított tulkapásai tárgyában.

Fenyvessy Soma a mentelmi bizottság előadója előterjeszti a mentelmi ügyekről a bizottság jelentését.

(Vita a napirend körül.)

Justh Gyula elnök: Javasolja, hogy a nagy nemzeti gyász miatt október 6. és 7-én ne tart-

son ülést. a Ház Október 8-án délelőtt 11 órakor legyen ülés, amelyen a kivándorlási tanács négy tagját választják meg.

Nagy György: Elfogadja az elnök javaslatának első részét, de a másodikat nem, hanem indítványozza, hogy az október 8-iki ülés első tárgya a bankbizottság jelentése legyen. (Helyeslés a balpárton.) Nem járja, hogy itt ne lehessen politizálni.

Rakovszky István: Tökéletesen úgy van.

Nagy György: Követeli, hogy a bankbizottság jelentése tűzessék napirendre, mert nem lehet, hogy a király engedélyétől függjön, mit tárgyaljunk.

Elnök: Ne tessék a koronát a vitába vonni és ne tessék eltérni a tárgytól.

Nagy György megismétli indítványát.

Zboray Miklós lehetetlennek tartja a többségnek azt a határozatát, hogy itt nem szabad tíz napig politizálni. A felelős kormány van hivatva a parlament vezetésére.

Lázár Pál közbeszól.

Zboray Miklós: Ezt az igazságot nem lehet sem kilogramm, sem dekagramm mérni. (Derűtség.) Justh tegnap bejelentette, hogy kilenc napig enged tárgyalni, (Eljenzés.) ezért kéri a többség vezérét, nyilatkozzék, hogyan szívnak tanácskozni. (Helyeslés.)

Kossuth Ferenc: Röviden felel. Hogyha a parlament nem politikával, hanem belügyeivel foglalkozik, nem sérti meg a parlamentáris elvet. Erre már a Tisza-kormány alatt is volt példa. (Helyeslés.)

Apponyi Albert gróf szintén felel Zboraynak és kijelenti, hogy ő nem válaszolhat az interpellációkra. De ha az ügy kívánja nyilatkozni fog. (Helyeslés.)

Farkasházy Zsigmond kifogásolja, hogy Zboray nem tett indítványt. Ha Zboray politizálni akar, senki se fogja megakadályozni, de tegyen indítványt. Ő is szívesen támogatja. A néppárt sokáig tartózkodott a politikától, tehát jó volna tudni, hogy mi az álláspontja.

Felkiáltások: Az osztrák álláspont!

Farkasházy Zsigmond: Hát a bankkérdésben hogyan gondolkodik? Ő is szeretné, ha a miniszterelnök is nyilatkoznék. Az elnök indítványához hozzájárul, bár nem tartja helyesnek, hogy a válság okait nem veszik tárgyalás alá a képviselőházban és ezért kívánja, hogy a bankbizottság jelentését minél hamarabb napirendre tűzzék.

Zboray Miklós személyes megtámadtatás címén szólal fel. Farkasházy kifogásolja, hogy nem tett prozociót. Ezt akkor teszi, ha ő lesz a többség vezére. (Derűtség.)

Elnök berekeszti a vitát és szavazásra teszi fel a kérdést. A Ház többsége az elnöki előterjesztést elfogadja.

Felkiáltások: Eljen az elnök.

Elnök az ülést tizenegy órakor berekeszti.

## A Kuria hódolata

### Günther Antalnak.

#### A beiktatás.

Távirati tudósítás.

Arad, október 5.

A királyi Kuria új elnöke, Günther Antal volt igazságügyminiszter, ma tette le a hivatalos birói esküt a Kuria teljes ülésében. Régi szokásokhoz híven, az elnöki eskütétel ünnepléses formák között folyt le a Kuria elsőemelti disztermében. A teljes ülésben Bernáth Géza, a Kuria másodelnöke elnökolt a Kuria, az itélőtábla, a koronaügyészség és a főügyészség tagjainak a jelenlétében.

Bernáth Géza másodelnök kevéssel tizenegy óra előtt nyitotta meg a teljes ülést.

— Értesítést kaptam — mondta a másodelnök — Günther Antal 6 excellenciájától, hogy ma óhajta letenni a hivatalos esküt. Fölkérem Somogyi Mór öméltóságát, olvassa fel Günther Antal volt igazságügyminiszter ur átiratát.

Somogyi Mór kuriai bíró erre felolvasta azt az átiratot, amelyben Günther Antal közli a Kuriával, hogy megvált az igazságügyminiszteri széktől. Azután felolvasta Somogyi Mór a királyi kéziratot, amely tudatja a Kuriával, hogy a király Günther Antalt nevezte ki a Kuria elnökévé.

A felolvasások után Bernáth Géza felkérte Vági Mór, Pechata Endre és Illés Jenő királyi kuriai bírákat, hogy a hagyományos szokásnak megfelelően küldöttség útján kérjék föl Günther Antalt a teljes ülésben való megjelenésre. Az új elnököt, amikor belépett a diszterembe, halk, diszkrét éljenzés fogadta. Egyenesen az elnöki emelvényre ment, megállott Bernáth Géza előtt, s nyomban letette az esküt.

Az eskütétel után Bernáth Géza melegen üdvözölte az elnököt.

Igy történt eddig a formaiság és most következett a rémes való.

Pölsenberg volt az első, kit a hóhérnak átadtak; első áldozatát a hóhér rögtön különös mohósággal és ördögies készséggel fogadta, hogy megkezdje napi munkáját.

Hóhérekben volt és rövid néhány másodperc után már megszűnt élni.

Igy szabadult meg egyik a másik után a földi lét kinjaitól. Midőn Leiningen gróf lépett a bitófa zsámolyára, néhány szót akart a körülálló néphez és katonasághoz intézni; de már első szava után, a parancsnok jelére az összes dobosok dobolni kezdtek és a hóhérlégények sietteték munkájukat. Két perc múlva megszűnt lenni.

Mig a hóhér véres munkáját végezte, Damjanich, mankójára támaszkodva, Vécsey gróffal barátságosan beszélgetve, föl és alá járt. Megjegyzendő, hogy idáig halálos ellenségek voltak, de a közelgő halál rövid időre elválaszthatatlan barátokká tette, mig a hóhér keze végleg el nem választá őket. Ekkor elbucusztak egymástól, mint előttük mindenik tette; kibékülve, megcsókolták egymást. Erre Damjanich, ki vidámságát az utolsó pillanatig megtartotta, így szólt:

„Na kedves Vécsey, kitől fogsz majd te elbucoszni?”

Egy lelke mélyéből kitorzó nehéz sóhaj volt a gróf felelete.

Most már a nyolcadik is a bitófa alatt állott. Mikor a hóhér nem éppen gyöngéden kezdett bánni a kivégzendő nyakával és mint természetes, a kötéllel szakállát igen kellemetlenül érintette, Damjanich megszólalt:

„Na, hallja maga! — vigyázzon a szakállamra, azt még kikérem magamnak!”

Ezek voltak utolsó szavai; mert a hóhér és a legényei gondoskodtak, hogy több megjegyzést ne tegyen.

És most az utolsó is sor került, miután már nyolcan megelőzték. Nyolcan már megmutatták a követendő utat és már nyolcan szorították meg utoljára a kezét, annyian mondtak neki utolsó bucsut. Neki most már nincs senkije, a ki szívesen fogadná az utolsó Isten hozzádot és szívesen viszonzná. Vécsey gróf volt ez. Még egyszer fájdalmasan körülnézett, levetette kabátját, átadta a jelenlevő porkelábnak azzal a kéréssel, adja át a feleségének, (a mit meg is ígértek neki és teljesítettek is); azután lelkészéhez, Eduárd (Sujánszky Eduárd aradi minorita) atyához fordulva, mondá:

„Itten, főúsztelendő uram, egy kis levelem van feleségemhez. (A levélhez egy öntött vas-kereszt volt erősítve, melyet halála előtt még egyszer megcsókolt: — utolsó csókja!) Kérem adja át neki; csak utolsó érzéseimet és utolsó akaratomat tartalmazza. Itten a zsebkendőm! Adja át neki és mondja meg, hogy ezzel töröltem le utolsó verejtékeppjeimet. Tartsa meg a mai nap emlékére. Ajánlja szeretetébe még egyszer nevemben leányunkat.”

Miután a lelkész mindent megígért, még elvégezte utolsó imáját... és Vécsey is részese lett elődei sorsának.

Igy tehát a hóhér befejezte napi munkáját; a katonaság teljesítette kötelességét. Miután a sáncokon álló tüzerek eloltották kanócaikat, nekünk újra megengedték, hogy a várban járassunk, még pedig azzal a kegyes megjegyzéssel, hogy mehetünk, a hová akarunk.

Mentünk is. Első utunk volt... sírokat látogatni. Meg akartunk még győződni, hogy

talán egy jóságos véletlen nem tartott-e mégis vissza egyet is közülök. Hiszen tudtuk, hogy mindnyájukat kivitték és mégis meg akartuk nézni mi magunk a szobákat. Meg is tettük, de mint a zsidó nők, kik Krisztust keresték, mi is csak az üres szobákat találtuk; ajtók, ablakok tárva-nyitva, mintha jeleznék:

„Itten voltak: külön-külön; és most künn vannak mind: együtt.”

Most azon gondolkoztunk, hogyan láthatnók meg még egyszer őket. Rájöttünk, hogy a templom tornyáról egy jó látéssal biztosan kivethetők volnának.

A szándékot tett követte. Néhányad magammal utnak indultunk. A hogy a följáráthoz értünk, egy magas rácsajtó elzárta utunkat, a mi azonban meg nem akadályozott tervünk kivitelében. Egyik a másiknak a vállára hágott, mig a legfelsőnek sikerült egy keresztgerendát átkarolni, melyre azután föl húzódott. Ezután egy harmadik állott oda, s a második is följutott és így tovább, mig csak az utolsó maradt lenni; ennek megígértük, hogy a legelső vízszatéró őt is fölsegíti. Addig szomorúan várt a lépcsőn, sziva szivarát, melynek füstfellegei tova vitték gondolatait. Mert bizony mind egyikünk feje tele volt a legbusabb gondolatokkal, tele volt a szívünk fájdalommal; duzzadt a keblünk szavaktól, de hallgatott mindenki.

Fönn voltunk. Most meg éppen nehéz volt kívánt célunk elérése, mert meglátni beannunket nem volt szabad, mi pedig látni akartunk, a mi alig volt egymással összeegyeztethető, mert a torony fedele még nem volt készen.

Egyik gerendáról a másikra másztunk,

— Excellenciád — mondta Bernáth — hosszú jogász pályája, őfelsége a királynak és a magyar királyi kormány kinevezésében megnyilatkozott bizalom biztosíték jövendő működésére nézve. De emellett biztositék az is, hogy Excellenciád előbbi munkakörében mint a magyar igazságügy főfelügyelője közvetlen tapasztalatot szerzett a királyi Kuriáról, ennek szervezetéről, régi és értékes hagyományairól, előnyeiről, hiányairól és eképen bölcsen tudja, mi az, amit megbecsülve fenntartani, emelni és ápolni és mi az, amit pótolni és helyettesíteni kell; mint hosszú időn át hivatásos jogvédő pedig bölcs tapasztalatokat szerzett, melyek itt az igazságszolgáltatás egyetemleges érdekeinek előmozdítására szolgálóknak. De reménységgel is néz a Kuria Nagyméltóságod működése elé. Igazságügyministerségének kezdete ugyanis összeesik azon korszakkal, mikor a bíróság roskadt a régi hátralék sulya alatt és emellett a törvényhozás még újabb törvények végrehajtásával vagyis újabb terhekkel bízta meg. Am igaz, hogy ugyancsak a törvényhozás bölcsesége ép Excellenciád kezdeményezése alapján sok terhet vett le a bíróság vállairól. De a ma már elért kibontakozás elsősorban mégis a testület fáradságtalan, odaadó, lelkiismeretes működésének eredménye. Excellenciád előtt az imént említett munkakörből kifolyólag ez a tény ismeretes. Ebből merítjük azt a reménységét, hogy Nagyméltóságod a testületet bizalmában, méltánylásában és jóakarátában részesítendő. Midőn ezt a Kuria részéről ismételve kérem, kívánok Nagyméltóságodnak erőt, egészséget és sok sikert új magas állásában.

Az üdvözlésre Günther Antal válaszolt. Programot adott, amelyben kiemelte, hogy a társadalom és a jogszolgáltatás között ápolni fogja a kapcsolatot. Beszédét ezekkel a szavakkal végezte: „Átveszem a Kuria elnöki vezetését”.

A teljes ülés ezzel véget ért.

## SPORT.

+ Házi verseny. Vasárnap, október 10-én délután tartja az Aradi Atlétikai Klub évről házi versenyt. Az előjelekből ítélve elsőrendű sportesemény lesz.

egyik veszedelmes helyzetből a másikba jutottunk, mert egy félrelépés — és a mélységbe zuhantunk volna, honnan alig néztünk volna még az ég felé. De ettől meg nem ijedtünk; csak célunk volt szemünk előtt, a halottak lelkiünk előtt. Még egyszer látni akartuk őket, a mi végre sikerült is.

Egyenkint mindenikünk egy függőleges gerenda mögé állott, ahonnan látta a rémséges képet, a melyhez hasonlót festő ecsetje még nem festett és amelyhez hasonlót az idő többé nem hoz.

Már hárman cseréltek helyet, én voltam negyedik a soron. Midőn a végzetes távosóvet szememhez emeltem, kilenc oszlopot láttam és mindegyiken egy-egy lógott halottjaink közül. Tisztán voltak kivehetők és messziről is önkéntelenül három különösen jellemző fej tűnt föl; Török hófehér, méltóságos feje; Vécsey grófé, kinek tulságosan hosszú haja arcát egészen eltakarta; és Damjaniché, kinek tiszteletgerjesztő arca, ritkaság, hosszú szakállal diszitve, büszkén nézett fölfelé. Mintha azt parancsolná az égnek: tudassa most a világgal, megadta-e beleegyezését az önkény ily rémséges művéhez?

A többi fő, mint minden akasztotté, le és oldalt hajolt. Ő vele — úgy látszott — a hóhér különös játékot üzött, mert a szó szoros értelmében büszkén, nyakát egyenesen tartva nézett fölfelé. Mig a többiek lecsüngő fejökkel ide-oda lógtak a szélben, ő helyt állott, mintha az oszlophoz volna szegezve. A nem tulságosan nagy szél nem bírta meglóditani az óriási sulyát.

Istenem! Borzadok, ha rá gondolok. A legrettenetesebb valóság volt, mit valaha láttam.

+ Maione vivóiskolája a Fehér Keresztben csak a napokban nyílt meg és máris rengeteg számban jelentkeznek a növendékek. A mai napon egy aradi hölgy kezdte meg vivótanulását. Ugy hallatszik, hogy több nő is jelentkezik Maione vivóiskolájában, ahol a vivás a legprecízebben tanulható meg.

## Fegyverszünet.

### Értekezlet Justh Gyulánál.

Távirati tudósítás.

Arad, október 5

Kossuth Ferenc bécsi audienciája után néhány napig nincs kilátás valami nevezetesebb politikai eseményre. A Ház mai ülése ugyan már kissé eltért a kiszabott programtól, de azért a függetlenségi párt reméli, hogy a képviselőházi tanácskozások mindaddig simán fognak lefolyni, míg valamely irányban végre döntés nem történik a válságban. Legközelebbi jelentősebb lépés alighanem Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása lesz, de annak terminusáról ma még nem tudnak bizonyosat.

Ma különben minisztertanács volt, sőt a bankesoport is tartott értekezletet Justh Gyulánál, akivel további magatartásukat beszéltek meg. A mai eseményekről itt következik tudósításunk:

#### Minisztertanács.

A képviselőház ülése után a kormány tagjai tanácskozásra gyűltek össze a miniszterelnök dolgozó szobájában. Ezen a tanácskozáson az utolsó teendőket állapították meg, végleges határozatokat azonban még nem hoztak, hanem megvárják Kossuth Ferenc további tárgyalásainak eredményét és csak azok befejezése után teszik meg az utolsó diszpozíciókat.

A miniszterek tanácskozásán megállapították a képviselőház mai ülése után beállott helyzetről a király elé terjesztendő jelentést, a melyet előreláthatólag Wekerle Sándor miniszterelnök visz Bécsbe. A miniszterelnök utazásának ideje még nincs megállapítva, mert maga Wekerle mondta a kérdezősködőknek, hogy akkor utazik, ha hívják. Egyelőre azonban meghívást nem kapott.

#### Értekezlet Justhnál.

A képviselőház ülése után Justh Gyula elnök híveit tanácskozásra hívta össze az elnöki fogadóterembe. Holló Lajos és Batthyány Tivadar gróf vezetésével mintegy ötven képviselő gyűlt össze. A megbeszélésen nagy örömmel konstataáltak a függetlenségi párt mai diadalát és hír szerint egészen bizonyosra vették, hogy tíz nap alatt meglesz a Kossuth-kormány kinevezése.

Az értekezleten elsősorban a különböző városokban tartandó bankgyűlésekről foglalkoztak. Általános volt az a vélemény, hogy a függetlenségi pártnak fokozott erővel kell küzdeni az önálló bankért.

#### Az alelnöki állások.

A Justh-csoport értekezletén szó esett az alelnöki és jegyzői állások betöltéséről is. Egyöntetű volt az a felfogás, hogy az egyik alelnöki állást fel kell ajánlani az alkotmánypártnak. Azt is elhatározták, hogy egy-egy jegyzői állást a kisebbségi pártoknak ajánlanak fel.

Hosszu vita folyt ezután az alelnöki tiszteletdíjakról. A felszólalók egymásután kijelentették, hogy a függetlenségi pártnak vissza

kell térnie eredeti álláspontjára és az alelnöki fizetések eltörlése mellett kell döntenie. Valaki megemlítette ekkor, hogy Bozóky Árpád balpárti képviselő ebben az ülészakban már indítványozta az alelnöki tiszteletdíjak eltörlését, de a Ház többsége akkor elvetette az indítványt.

— Ha így áll a dolog — mondta Justh — akkor a mostani ülészakban már nem lehet eltörölni az alelnöki tiszteletdíjakat.

Erre behozták a Ház naplóját és keresték Bozóky indítványát, de nem találták meg. Justh végre is magára vállalta, hogy ezt a dolgot alaposan áttanulmányozza és majd azután döntenek.

Az első alelnöki állásra a függetlenségi párt Batthyány Tivadar grófot akarja jelölni, de Batthyány taktikai okokból valószínűleg nem vállalja el a jelöltséget.

#### Pesszimiztikus hírek.

Egyes politikai körökben sokkal pesszimiztikusabban fogják föl a helyzetet és egészen bizonyosra veszik, hogy a függetlenségi pártnak az a határozata, hogy a képviselőházat nem napolja el, Bécsben érelyes intézkedésre készteti. Azt mondják, hogy Wekerle Sándor miniszterelnök legközelebbi audienciáján a király tudomására fogja adni a kormány lemondásának elfogadását és az új miniszterelnök kinevezését. Ez az új miniszterelnök Burián báró közös pénzügyminiszter lenne, aki, mint Fejérváry báró veje, állítólag készséggel vállalkozik parlamentellenes kabinet alakítására. Ez a kormány azzal jönne, hogy a koalíciós pártokat kibékítse és azután egy új koalíciós kormánynak átadja a helyét.

Budapesti tudósítónk jelenti: Több lap azt a hírt hozza, hogy Burián báró közös pénzügyminiszter, mint homo regius legközelebb Budapestre érkezik. Ez a hír nem felel meg a valóságnak. Burián báró ugyan legközelebb Budapestre jön, de egészen más ügyben. A legutóbbi közös minisztertanács ugyanis, a boszniai statutumnak két pontját még nem intézte el. Ennek elintézése miatt jön Burián báró Budapestre. Annak a politikusnak nevét, aki legközelebb meg fog jelenni a király előtt, hogy a pártokkal való tárgyalásokra vonatkozó megbízást átvegye, politikai körökben még egyáltalában nem tudják.

A késő esti órákban azt a hírt kolportáltak, hogy Wekerle Sándor esütörtökön vagy pénteken kihallgatásra megy a király elé.

#### A horvát bán audienciája.

Rauch Pál báró horvát bán ma reggel a képviselőházban hosszasan tanácskozott Wekerle Sándor miniszterelnökkel és Josipovich horvát miniszterrel. Délután a bán Bécsbe utazik, s holnap audiencián jelenik meg a király előtt.

Rauch Pál báró horvát bán Bécsben két napig fog időzni. A bán esütörtökön, e hó 7-én kihallgatáson jelenik meg a királynál, hogy a horvátországi politikai helyzetről és a legutóbbi eseményekről jelentést tegyen a királynak. Bécsből a bán Budapestre tér vissza s a fővárosban való rövid tartózkodás után elutazik Zágrábba.

## EGYESÜLETI ÉLET.

(\*) Kereskedelmi szaktanfolyam. Az Aradi Kereskedők Köre által a kereskedelmi alkalmazottak továbbképzésére szervezett tanfolyam iránt olyan érdeklődés nyilatkozott meg, amelynek folytán a tanfolyamot ez idén okvetlenül megtartják. A tanfolyam október közepén kezdődik meg s tárgyai a kereskedelmi könyvvezetés, levelezés, számtan s jogi alapismeretek lesznek. Akik tehát a tanfolyamon részt óhaj-

tanak venni, október 10 ig jelentkezhetnek a kör titkári hivatalában (Szabadság-tér 7. szám. I. emelet.)

(\*) Az Aradi Asztalos Sándor Társaság tisztelettel értesíti tagjait, hogy a mai napra hirdetett választmányi ülés, az október 6-iki ünnepélyek miatt jövő héten 13-án (szerdán) este 8 órakor tartatik meg a rendes helyiségben. (Jópásztor vendéglő.) Tisztelettel az elnökség.

## BESZÉLGETÉS

az öngyilkos milliomos aradi rokonával.

Három nyilatkozat.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Lapunk keddi számában beszámoltunk arról az öngyilkosságról, melynek áldozata Pulitzer Albert makói születésű amerikai milliomos. Mint ma értesülünk, az öngyilkos közeli rokona Pulitzer Armánd aradi fakereskedőnek, a Pulitzer és Temmer fakereskedő-cég beltagjának. Pulitzer Armánd ugyanis unokatestvére az elhunyt milliomosnak, akinek még Szegeden és Bécsben vannak rokonai. Bécsből, ahol az öngyilkosság történt, ma délelőtt telefonon tudatták a hírt Pulitzer Armáddal, aki délben Szegeden és Budapesten át Bécsbe utazott, hogy részt vegyen a temetésen és a végrendelet kihirdetésén.

Az Aradi Közlöny munkatársának alkalma volt beszélgetni bécsi elutazása előtt Pulitzer Armáddal, aki több igen érdekes dolgot mondott el az elhunytól.

Beszélgetés Pulitzer Armáddal.

— Ma reggel — ugymond Pulitzer — a lapokból értesültem unokabátyám haláláról. Délelőtt fél tízkor azután Bécsből telefonon felhívott az elhunytnak egy unokaöccse, egy bécsi nagy gyár igazgatója, aki kért, hogy utazzam fel Bécsbe. A végrendelet tartalmáról még nem tudok mást, csak amit a lapokból olvastam. Ha ezek a híradások igazak, úgy én és a többi rokonok — amint azt bécsi unokatestvérem jelezte is már — meg fogjuk támadni a végrendeletet. Az elhunyt bátyám különös és idegbeteg ember volt, de az nem áll, hogy családjával megszakított minden összeköttetést. Gyógykezelése miatt gyakran megfordult Európában és ilyenkor, ha magyarokkal jött össze, mindig érdeklődött irántuk. Karlsbadi kurája alatt egy ízben úgy nyilatkozott családunk egyik jó ismerőse előtt, hogy halála esetére méltóképen gondoskodott rokonairól.

— Pulitzer Albert makói születésű. Az ő édesapja, valamint a most Szegeden lakó Pulitzer Vilmos atyja, a newyorki „World” című világlap tulajdonosának atyja és az én atyám testvérek voltak. Ha jól tudom, Pulitzer Albert és a World tulajdonosa nagyatyám makói fűszerüzletében volt alkalmazva. Onnan ment ki Amerikába, ahol szorgalmas munkával és tehetségével csakhamar vagyont szerzett. Nem nősült soha. Mintegy 3—4 évvel ezelőtt engem és feleségemet is hívott ki Amerikába, biztosítva minket arról, hogy ott szép jövedelmet szerez nekünk. Mi azonban nem akartuk elhagyni Magyarországot.

— Hogy mennyi vagyona volt unokabátyámnak, nem tudom biztosan. Lehet, hogy hat millió koronája volt, de lehet, hogy még több. A newyorki Pulitzernek még sokkal több vagyona, mintegy 30 milliója van. Ez is különös ember; évekkor ezelőtt négyes fogaton beutazta az egész világot. Most őt is táviratilag Bécsbe hívták. Az elhunyt állítólag volt egy régebbi végrendelete is, amelyben összes rokonairól gondoskodott.

Pulitzer Armánd délben negyed egykor Szegedre utazott és onnan unokabátyjával együtt ment tovább Bécsbe.

Pulitzer orvosának nyilatkozata.

Pollák J. dr., az öngyilkos milliomos orvosa a következőképp nyilatkozott egy bécsi újságíró előtt páciensének bajáról:

— Több esztendő neuraszténia készítette Pulitzert az öngyilkosságra. Évek óta kellemetlen buskomorság gyötörte. Az Amerikában kifejtett rendkívüli munka annyira kimerítette erejét, hogy már aránylag fiatal éveiben idegbeteg volt. Pénzt és befolyást akart szerezni bármi módon. Azt hitte, hogy a pénzével Európában gyógyulást talál. Az utolsó 15 esztendőt részint Bécsben, részint uton töltötte el. A betegség nyugtalaná tette. Tartózkodási helyének gyakori változtatásával a buskomorság elől akart menekülni. Néha visszatért a munkaköze, ilyenkor Newyorkba ment és ott egy újabb lapalapítással foglalkozott. Bécsben nagyon ekszentrikus életmódot folytatott, mert betegsége következtében roppant érzékeny lett lármával, fényes világitással, szaggal stb.-vel szemben. Álmatlanságban szenvedett. Többször hajtogatta, hogy ezt a szenvedéseket teli életet sokáig nem tudja elviselni.

Beszélgetés a milliomos titkárával.

Pulitzer magántitkára, — mint azt az Aradi Közlöny megírta — Mikorski gróf volt, aki lengyel hangzású neve dacára francia családból származik. Negyed századja, hogy Pulitzert ismeri és 1895. év óta állott szolgálattában.

A következőképp nyilatkozott egy bécsi újságíró előtt:

— Ez idő szerint senki sem mondhatja meg teljes biztonsággal, mekkora vagyon maradt az öngyilkos után. 1903-ban készített elhunyt főnököm egy végrendeletet és azt Nuda Miksa dr. bécsi ügyvédnél deponálta. Hogy mi van benne és hogy ma is érvényes-e, azt nem tudom. Valószínű, hogy később is készített végrendeletet. Azt mondom, hogy valószínű! Mert biztosan nem tudom. Milyen értékpapírja el van zárva még most is. Hallottam, hogy milyen hírek terjedtek el az elhunyt végakarata felől. Abban a pillanatban, mikor a szállodában hire futott, hogy Pulitzer öngyilkos lett, szárnyra kelt az a fáma is, hogy a vagyont a mentő egyesületnek hagyományozta. Hogy honnan tudják ezt és miből következtetik, az rejtély előttem. Ugyanígy keletkezett az a mese is, hogy öngyilkossága előtt megmérgezte magát a főnököm. Igaz, hogy az elhunyt tőkéinek egy részét társulatoknál helyezte el, hogy így egy rente viagere birtokába jusson. Ez a járadék a halálával természetesen megszűnik. Nagyobb tőkék vannak párisi, angol és amerikai bankoknál. Bécsi pénzintézeteknél nincsenek nagyobb összegek, csak éppen annyi, amennyi a napi kiadások fedezésére szükséges volt. Hízai földbirtoka nem volt, minthogy évek óta utazott és szállodákban lakott. Különböző pontokon nem ismerem vagyoni viszonyait, habár időközönként tudtam is, hogy mekkora összegek felett rendelkezik. Ezelőtt egy külön hivatalnok kezelte a pénzügyeket, most ő maga véggezte ezt is. Én csak titkárja, társalkodója voltam. Mindazonáltal lehetséges, hogy a mentő egyesületről éppen úgy gondoskodott, mint más emberbaráti intézményekről. Igen tekintélyes összegeket szokott jótékony célokra fordítani, különösen művészeti, gyermekmentési, munkásjóléti intézményeket támogatott. Igen nagy ama személyek és egyesületek száma, akik és amelyek bökéségének sokat köszönhetnek.

## Kölcsönszerzés a vesztőhely megváltásánál

Barabás Béla indítványa. — Beszélgetés a polgármesterrel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

Barabás Béla dr. rendkívül figyelemreméltó cikket írt egy fővárosi esti lap mai számában. Az aradi vesztőhely megváltása végett megírt hazafias mozgalomról számol be és cikk végén azt a kijelentést teszi, hogy a város tanuk vérével áztatott föld megszerzéséhez szükséges pénzt kölcsön kell venni addig is, amíg a gyűjtés végleg befejeződik. Ezt a célszerűség szempontjából véli szükségesnek Barabás, mert attól tart, hogy a terminus lejártáig nem gyűjt össze annyi pénzt, amennyivel Biró Gizellától a tulajdonosnőtől a vesztőhely területét meg lehetne vásárolni.

A szóban lévő cikket kivonatolva itt ismertetjük:

A cikket a Magyarországon „Az aradi vesztőhely megváltása” címen Barabás Béla mint az aradi tizenhárom bizottság írtja. A cikk részletesen foglalkozik a vesztőhely ismertetésével, a gyűjtés eredményével, majd elmondja a vételményeit és érdekesen fejtegeti, mi történhet a megváltandó földdel és hogyan örökösök még a kivégzési hely, majd pedig ezek következkét mondja:

„Akár együtt lesz a vételhez szükséges 200,000 korona, akár nem det 1909. december 31-ig megvenni, a vételárat ki kell fizetni a határidőn túl a föld tulajdonos által adott írásbeli lekötöttség lejárta az meg nem hosszabbíttatik. Nehezteljen tehát a vételt kockáztassuk, nem marad más hátra, mint addig is, míg a gyűjtés folytatása és a sorsjáték eredménye a szükséges összeget behozza, azt kölcsön kell venni, amiről a város törvényhatósági bizottságának feladatával gondoskodni fogunk. Hozza vissza magát senki kegyetlen kötelességének teljesítésétől, ha akinek isten adott, segítsen nekünk és adjon csak egy arasznyi földet!”

A kölcsönt illetőleg ma este kérdést intéztünk Varjassy Lajos aradi polgármesternek, aki ezeket mondta:

— Barabás Béla már fölvetett előttem a kölcsönszerzés eszméjét olyan formán, hogy a hiányzó összeget valamelyik városi alaptól kölcsön. Nekem az a nézetem, hogy ezt csak az országos gyűjtés befejezése után kellene megtenni, nehogy ez befolyásolja az adakozásokat. Különbözőben úgy tudom, hogy Barabás csak az országos gyűjtés befejezése után teszi meg majd ilyen értekezési javaslatát a városi közgyűlésnek. Én napokban Aradon járt Biró Gizella és engem is keresett, de akkor nem voltam itthon. Bizonyára a vételről akar velem beszélni, mert közte, meg a tizenhárom bizottság között különbségek vannak. A 13-as bizottság két százezer koronát ígér, az urnó pedig 208 ezer koronát kér. Nekem ez ügyben Grácba kell utaznom a különbségek elsimitása végett.

## Pécskai katasztrófa tárgyalása

## Négy évre ítelték a váltóört.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 5.

A múlt év október negyedikén Pécskán egy vasuti szerencsétlenség történt. A szerencsétlenség következtében hat ember meghalt, tizen pedig súlyosan megsebesültek. Tudva, hogy az aradi ügyészség vádat emelt Szabó Berze Márton váltóör ellen, akinek a hazatartásának következtében a szerencsétlenség történt. A bűnügyet ma tárgyalta az Aradi törvényszék nagy érdeklődés mellett. A tárgyaló terem zsufolásig megtelt. Nagyszámú vendég jött el a szerencsétlenül jártaknak hozzátartozói. A tárgyaláson Köller János elnöklettel; avazóbirák voltak Bozóky Mátyás és Nagy József; a vádat Pogonyi Nándor kir. ügyész képviseli; Szabó Berze Mártont Nagy Sándor ügyvéd helyettese védelmezte. Az Acsev. ügyészségben Csiky Ödön dr. ügyvéd jelent meg.

## A vádlott kihallgatása.

Köller János táblai bíró, a büntető tanács elnökének felolvasása után a vádlott ki-kezdte meg. Szabó Márton ellen az ügyészség közveszélyű cselekmény miatt emelt vádat.

K: Megértette a vádat, elismeri a bűnösséget?

V: Nem érzem magamat bűnösnek, azért, mert nem voltam kisegítő az elnök vádiratát mondja, hanem csak a bűnös.

K: Kérdéseire azután elmondja, hogy az elnök vádiratában az Acsev. szolgálati munkás napidij mellett.

V: Addig a raktárban dolgoztam?

V: Igen, mindenféleképpen használtak.

V: De értett a váltókezeléshez?

V: Kitanítva nem lettem rá, de saját erőmből megtanultam. (Derűltség.)

V: Hol járt ön 1908. október negyedikén?

V: Utánállandóan a váltó mellett voltam.

V: Elmondja az összeütközés közvetlen okait.

V: Elután a 60. számú tehervonatot a 42. számú váltóra engedtem be.

V: Tudta, hogy ennek ellenvonata van?

V: Igen, a 42. számú személyvonat, amely az Arad felől jött.

V: 5 óra 55 perckor — úgy mond — jött Szabó Berze Márton a 60. számú tehervonattal, azután ez a váltó áthaladt, rögtön beállították a váltót a második vágányra a 42. számú személyvonat számára, azután pedig bementem a váltó mellett bódéba.

V: Melyik forgalmi tisztviselő teljesített az Acsev. szolgálatot?

V: Milosics Béla forgalmi gyakornok, aki a személyvonat bejövetele előtt, és a személyvonat előtt is megvizsgálta és rendben találta a váltót.

V: Mit csinált ön a bódében?

V: Cigarettáztam.

V: Tehát ébren volt?

V: Igen, vártam a vonatot.

V: Hallotta a vonat füttyülését?

V: Kétszer is hallottam, mert először a bódéban füttyült, azután amikor a védjelző jött.

V: Mit tett ön ekkor?

V: Kimentem a bódéból a váltó végére, a jelzőtárcsa mellé, a kezemből a jelzőtárcsával, a zöld oldalát mutattam vele.

V: Ön tehát a váltón semmiféle rendetlenséget nem tapasztalt?

V: Nem.

V: Mi történt ezután?

V: Jött a vonat, én pedig ott álltam mozdulatlanul.

V: Nem csinált semmit? Nem fogta meg a váltót és csapta át a harmadik vágányra?

V: Nem.

V: Hát azután mi történt?

V: Rémtűnt néztem, hogy a vonat nem a második, hanem a harmadik vágányra fut be.

V: Hogyan lehetett ez, ha ön jól állította be a váltót és ott állott mellette ébren, józan fővel?

V: Azt nem tudom megérteni. Aznapigen sokan jöttek-mentek arra felé, lehet, hogy valamelyik legény tette boszúból, vagy szórakozásból.

V: De hiszen ön ott állt a váltó mellett.

V: Igen, de háttal állottam a váltónak.

V: Mit csinált azután?

V: Mikor arra eszméltem, hogy baj van, visszafordítottam a váltót a második vágányra.

V: Többen látták, hogy a vonat berobogása előtt ön fordított egyet a váltón és Molnár Sándor fűtő azt kiáltotta:

V: Jaj, végünk van. Ellengőzt adott, fékezett is, de a vonatot már nem tudta megállítani.

V: Vádlott (hallgat.)

Elnök: De ugy-e, a vonat maga nem fordíthatta át a váltót?

V: Nem.

V: Önt azért állították oda, hogy a váltót igazítsa, arra ügyeljen és megakadályozza, hogy valaki hozzányúljon. A bódében ki is van ragasztva a váltókezelő teendője.

V: Igen, de többször előfordult, hogy megdobálták a vonatot és a vágányokra keresztfát tettek. Nem tudtam én, kérem, ki ült azon a vonaton, a kenyérem forgott kockán, nem voltam se részeg, se álmos, miért tettem volna ezt?

V: Majd elmondja, hogy október negyedikén milyen szolgálatot teljesített. Háromnegyed kilenc után pár perccel ment haza Nagy István, a „Postás Pista“ kocsiján. A polgári körnél leszállt, vett két cigarettát és Barta József nevű szomszédjával ivott két deci bort. Onnét Bartával együtt elmentek a „Nesze“ című kurtakörömbe s itt újból megivott két deci bort, azután hazament, háromnegyed 4 órakor ismét talpon volt és ment szolgálatba.

V: Mióta kezeli a váltót?

V: Augusztus huszonhetedikén bízták meg, hogy a váltót ideiglenesen kezeljem, amíg egy másik kezdő „forgalmista“ beletanul a dolgaiba.

V: Az eljárás során azt mondta, hogy mikor a személyvonat berobogott, valami recsegésként hallott, s úgy akarta feltüntetni a dolgot, mintha a vonat nem állt volna meg a váltón. Pedig a szakértők megállapították, hogy a váltónak semmi baja sem volt, azon a vonattal sem változtatott.

V: Azt én nem mondom.

V: Hát akkor hogyan történt a dolog?

V: Valaki irigységből, vagy boszúságból elfordította a váltót.

V: De Molnár Sándor fűtő látta, hogy ön a vonat füttyentése után kiugrott a bódéból és átsapta a váltót és ez volt oka a szerencsétlenségnek.

V: Azt sem láthatta.

V: Üljön le.

V: Az elnök ezután felfüggesztette a tárgya-

lát és annak folytatását délután három órára tűzte ki.

## A tanúk a katasztrófáról.

A délutáni tárgyaláson Molnár Sándor, az Acsev. fűtője az első tanu. A szerencsétlenség óta állandóan beteg, még most sem teljesít szolgálatot. Elmondja, hogy a kérdéses alkalommal a váltó jelző szabadra volt beállítva „zöld“ színnel. Mikor a vonattal a jelzőhöz érték és már csak egy kocsi hossznyira voltak tőle, látta, hogy egy ember — akinek lámpa volt a kezében és a bódéból jött ki — a váltót átsapta és így a 2-ik vágány helyett a 3-ikra futottak be. Így történt a szerencsétlenség. Ő nyomban észrevette, hogy baj van, mondta is a mozdonyvezetőnek, hogy „végünk van“. Ezután elvesztette eszméletét. A vonat husz kilométeres sebességgel haladt be az állomásra.

Kollár Zsigmond mozdonyvezető a következő tanu. A katasztrófa óta szintén nincs szolgálatban. Elmondja, hogy a váltó rendesen állott, mikor azonban 8–10 méternyire voltak tőle, valaki átváltotta. A vonat 20–25 kilométeres sebességgel haladt, mert a gőzt már a pécskai szőlők előtt elzárta. Egyebet nem tud, mert az összeütközés után elvesztette eszméletét.

Milosics Béla forgalmi tisztet hallgatták ki ezután. A katasztrófa napján mint gyakornok tett forgalmi szolgálatot a főnök felügyelete mellett. A katasztrófa előtt tíz perccel megnézte a váltót és rendben találta. A második vágányra volt állítva. Miután rendben találta a váltót, a védjelzőt „szabad“-ra állította, hogy bejöhessen a vonat. Azután visszatért az irodába. A vonat rendes sebességgel haladt be a tanu véleménye szerint. Meggyőződése szerint a váltót csakis Szabó Márton váltotta át.

Kuzsuk Sándor vasuti tisztviselő az összeütközésről nem tud semmit. Azt igazolja, hogy Szabó Márton a szerencsétlenség előtt hosszabb ideig teljesített váltóöri szolgálatot.

Kristyóri Zoltán, Acsev. ellenőr, volt pécskai állomásfőnök a következő tanu. Vallja, hogy a vádlott hosszabb idő óta teljesített váltóöri szolgálatot. Arról, hogy a teendőit jól képes teljesíteni, a tanu maga győződött meg. A tanu véleménye szerint a váltót csakis Szabó Márton vádlott válthatta át.

## A szakértők véleménye.

Hitzing Antal máv. főmérnököt, miént szakértőt hallgatja meg ezután a bíróság. A szakértőnek az a meggyőződése, hogy a katasztrófa csakis a váltónak átváltása következtében történhetett meg. Hogy a váltót ki válthatta át, azt nem tudja ugyan, de kizártnak kell tartani, hogy más tette volna, mint Szabó Márton, akinek a váltó közelében kellett tartózkodnia. A vonat behaladási sebességére nézve határozott véleményt adni nem tud.

Auszterweil László dr. és Posgay István dr. törvényszéki orvosok, orvosszakértők mondták el ezután véleményeiket a katasztrófánál elhaltak halálának okairól és a vádlott elmebeli állapotáról, amely véleményük szerint teljesen normális.

Az elnök ezután a bizonyítási eljárást befejeztnek nyilvánította.

## Az ítélet.

A bíróság a királyi ügyész vád, és a védővédbeszédének meghallgatása után ítélethozatalra vonult vissza. A törvényszék Szabó Berze Mártont bűnösnek mondta ki a btkv. 43. §-ában ütközés közveszélyű cselekmény elkövetésében és ezért négy évi fegyházbüntetésre és az Acsev-nél viselt hivatalának elvesztésére ítélte. Az Acsevet egyébként kárigényeivel a vádlottal szemben polgári perutra utasította.

A királyi ügyész megnyugodott az ítéletben, egyben indítványozta a szabadlábon levő vádlottnak azonnal való letartóztatását. A vádlott és védője az elítélés miatt felebbezést jelentettek be.

A bíróság a bejelentett felebbezést tudomásul vette, de az ügyész letartóztatási indítványának nem adott helyet.

## A trónörökösne rangemelése.

Látogatás a német császári udvarnál.

Távirati tudósítás.

Arad, október 5.

A magyar trón várományosa, *Ferenc Ferdinánd* főherceg, amikor házasságot kötött *Chotek Zsófia* grófnő palotahölgygyel, kimondott neje egyenrangusításáról és utódai trónöröklési jogáról úgy Magyarországon, mint Ausztriában. A király *Chotek Zsófia* grófnőnek a házasságkötés alkalmával a *Hohenberg Fürstin* címet adta. Amilyen rokonszenvet keltett annak idején a trónörökös szérelmi házassága, olyan rokonszenvvel találkozik most bizonyosan az a hír, hogy a király a trónörökös neje *rangemelését* adományozta. Mint bécsi tudósítónk táviratozza, a rangemelés értelmében a trónörökös feleségét ezentúl a *Fürstin* cím helyett a *Herzogin* cím illeti meg, amelylyel már a „fenség” — *Hoheit* — megszólítás jár, míg eddig *Hohenberg Zsófia* hercegnőt hivatalosan a „*durchlauch*” titulás illette meg, ami magyar nyelven a „kegyelmesnek” felel meg. A rangemelés különösen Magyarországon kelt örömet, ahol annak idején valósággal lelkesedéssel látták a trónörökös energikus küzdelmét, amelyet házassági terve keresztülvitelében kifejtett.

Bécsből táviratozzák: Az idején németországi császárgyakorlatok alkalmával, melyeken *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is jelen volt, a német császár meghívta a trónörökösöt és feleségét, *Hohenberg Zsófiát* Berlinbe. A trónörökös és neje elfogadták a szívélyes meghívást és a főhercegi pár november közepén Berlinbe utazik a császár meglátogatására. E hivatalos jellegű látogatás alkalmából Hannover közelében nagy udvari vadászatok lesznek.

*Ferenc Ferdinánd* már ismételtelen volt vendége *Vilmos császárnak*, de felesége most meg először vendégül a német udvarhoz. Most alkalom nyílik rá, hogy a német udvar tagjait, különösen a még Bécsben nem járt női tagokat bemutassák a trónörökös nejeinek.

## TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Kitüntetett kuriai bírák. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, *Bernáth Géza* dr.-nak, a Kuria másodelnökének az igazságszolgáltatás terén szerzett érdemei elismerésül a *Ferenc József-rend* nagykeresztjét, *Válkai Bertalan* kuriai tanácselnöknek pedig, a jogszolgáltatás terén szerzett érdemei elismerésül a „*Dunaegyházi*” elönnévvel a magyar nemesiséget adományozta.

§ Ügynöki család a Jegyesek Albumával. Erdélyben — épp úgy mint Aradon. — az összes kereskedőket felkereste egy *Berger János* nevű ügynök s rábeszélte őket, hogy a „*Jegyesek Albuma*” törvényileg védett című könyvben hirdetését rendeljenek. Az ügynök kijelentette, hogy a hirdetésért havi 10 fillér fizetendő. Mintegy 690 kereskedő tett rendelést, azonfelül különösen Budapestről és Hódmezővásárhelyről történt tömeges rendelés. A rendelés után az „Album” kiadóhivatala minden kereskedőtől havi 70—80 koronát követelt, mivel a kiállított nyilatkozat szerint a kereskedők arra kötelezték magukat, hogy minden egyes elküldött album után 10 fillért fizetnek. A cég pedig ezerszámra küldte szét az albumokat. Mintegy 120 kereskedő erre megbizta *Nagy György* dr. országgyűlési képviselőt, hogy *Berger János* ellen család miatt feljelentést tegyen. A kézdivásárhelyi kir. ügyészség megszüntette a nyomozást azon az alapon, hogy sértettek, mint üzletemberek olyan értelmi szinten állanak, hogy tőlük mindenki elvárhatja, hogy ügyleteik megkötésénél kellő fi-

gyelemmel járjanak el s az ügynök egyszerű furfangoskodásának ne üljenek fel. *Nagy György* dr. felfolyamodására a kir. ítélőtábla megváltoztatta az ügyészség határozatát s kimondotta, hogy „ha az ügynök a megrendelési lappal ellenkező ígéretekkel reá bir valakit a rendelésre s ezzel annak kárt okoz, csalást követ el, mert a félrevezetés nem lehet ügynöki szabadság.” Ez a határozat új rendet teremt a kereskedői életben. Ha az ügynöki félrevezetés csalást képez, akkor tisztább, megbízhatóbb, szolidabb lesz az ügynökösködés. A *Berger János* bűnügyében október 14-re kitűzte már a főtárgyalást a törvényszék, melyre 674 kereskedő van megidézve, részint mint sértett, részint mint tanu.

## Nincs halálos ítélet.

A zágrábi nagy pör vége.

Távirati tudósítás.

Arad, október 5.

Ma reggel 8 órakor hirdették ki a zágrábi hazaárulási pörben az ítéletet. A *Pribicevics* testvéreket 12 évi sulyos börtönre ítélték, 22 vádlottat fölmentettek, a többieket 1—4 évi börtönbüntetésre ítélték. Az ítélet kihirdetése után az indokolást olvasták fel.

Az ítélethirdetésről ez a részletes távirati jelentés érkezett:

Bár riasztó híreket terjesztettek arról, hogy óriási tömegben fognak esendőséget felvonultatni és speciális intézkedéseket fognak tenni a városban, ezeknek nem lehet semmiféle nyomát látni. A törvényszéki épület előtt normális állapotok uralkodnak. Az épületben szintén és a karzaton ugyanaz a közönség van jelen, amely rendszeresen látogatni szokta a pör tárgyalásait.

Reggel 8 órakor jelent meg a tanács a teremben. Az elnök utasítja a fogházfelügyelőt, hogy vezettesse elő azokat a vádlottakat, akik fegyelmi uton nem lettek megbüntetve. Az elnök figyelmezteti a közönséget, hogy tartózkodjék mindenféle véleménynyilvánítástól. A fogházfelügyelő jelenti, hogy az összes vádlottak kijelentették, hogy nem akarnak megjelenni.

Elnök: A büntetőeljárás 265. §-a értelmében jogom volna vádlottakat erőszakkal elővezettetni, de ezt nem akarom tenni.

Miután az elnök konstataulta, hogy az összes vádlottak védők által helyettesítve vannak, áttért az ítélet felolvasására, mely szerint a büntetőtörvény 18. §-a értelmében bűnösnek találtattak és elítéltettek a következő vádlottak: *Pribicevics Ádám* és *Valérián* 12 évi sulyos börtönre, *Orescsanin Joco* 7 évi, *Lukács Vóza* 5 évi, *Zsifkovics Gájo* 5 évi, *Petrovics Péter* 7 évi, *Malobabic Radoman* 5 évi, *Jovanovics György* 5 évi, *Milan Horoevic* 6 évi, *Rebracsza Miklós* 5 évi, *Rebracsza Sztankó* 5 évi, *Koncsar György* 5 évi, *Koncsar István* 5 évi, *Bekics Pero* 8 évi, *Zsifkovics Simon* 6 évi, *Oblakovics Athanáz* 6 évi, *Kacsar Sztevo* 5 évi, *Csorics Milán* 5 évi, *Matiaszevics Pál* 5 évi, *Radovanovics Sztevo* 5 évi, *Hrvacsaniu Mojo* 7 évi, *Hrvacsaniu Dimitár* 5 évi, *Ezak György* 6 évi, *Kalamber István* 6 évi, *Gyurics Sándor* dr. 6 évi, *Bacsics Lázár* 6 évi, *Vuk-Dravovics Vazó* 5 évi, *Mitrics Mile* 5 évi, *Podunovics Dániel* 5 évi, *Jagnics György* 5 évi, *Vukelics Milán* 5 évi sulyos börtönre ítéltettek.

Az ítélet kihirdetése után tíz perc szünet állott be. Azután az indokolást olvasták föl.

A pör tárgyalása két hónapig és két napig tartott. Az összes vádlottak összesen 184 évi sulyos börtönre ítéltettek.

## IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Szerda: *Hajduk hadnagya*, operett. Disz-előadás. Ezt megelőzi *Pósa Lajos*: Az aradi vesztőhelyen című verse. Elmondja: *Keszler Ede*. Bérlet-szünet.

Csütörtök: *Hajduk hadnagya*, operett. (C bérlet.)

Péntek: *Ember tragédiája*. (A bérlet.) Szombat: *Ember tragédiája*. (B bérlet.)

\* A császár katonái. *Földes Imre* nagysikerű darabját adták disz-előadásul a színházban *Ditróival* *Juhász főhadnagy* szerepében, melyet nálunk *Szendrey* kreált jelentős sikerrel. *Ditrói* a művészi feladatot sikerrel oldotta meg, újabb tanúságot téve kiváló művészi képességről és nagy intelligenciájáról. Az előadás sikerét biztosították még *K. Kápolnay Juliska*, *Keszler*, *Várnay*, *Polgár* és *Kulcsár*. Az előadást megelőzőleg *Csányi Mátyás* karmester ünnepi nyitányát adta elő a zenekar. A komoly, értékes zenemű, melyet már méltattunk, nagy hatást tett a közönségre; a dirigens szerzőt élénken megtapsolták. H. G.

\* Disz-előadás. Holnap este a színház igazgatósága a lengyel vendégek tiszteletére disz-előadást rendez, amely alkalommal *Rajna és Czobor* nagysikerű, hatásos dalműve, a *Hajdu hadnagya* kerül színre. Az előadást megelőzőleg *Csányi M.* ünnepi nyitánya és *Pósa Lajos* Aradi vesztőhelyen című gyönyörű költeménye, amelyet *Keszler Ede* ad elő.

\* Az ember tragédiája. Pénteken és szombaton *Madách Imre* világhírű klasszikus drámai költeménye, Az ember tragédiája kerül színre, a már ismert szereposztásban.

\* *Bucsu a szinpadtól*. *Ternovszky Margit*, aki nagy tetszés mellett több ízben szerepelt az aradi színházban, hosszabb időre visszavonul a szinpadtól. A művésznő Szegeden a táncos huszárok-ban lép föl, hogy elbucsuzzék a közönségtől, amelynek dédelgetett kedvence. *Ternovszky Margit* egy esztendőre mond bucsut a szinpadnak s ezt az időt tanulásra fogja felhasználni.

\* *Sasa Colbertson*, a világ legelső hegedűse most vasárnap, október hó 10-én este 2 órakor tartja meg hangversenyét a Fehér Kereszt-szálló disztermében. Jegyek 1,50, 2, 4, 6 és 8 koronáért kaphatók *Weisz Leó* hangverseny rendező cégnél. Városi és megyei telefon 230. 5782

\* *Backhaus*, a legnagyobb zongora művész és főleg legkimagaslóbb *Chopin* interpretator f. é. november 28-án Aradon egyetlen hangversenyt tart. Az ifju *Klein Mór* hangverseny-rendező cég ez idén tervbe vette, hogy kevés, de csakis legnagyobb zeneművészeket mutat be a hangverseny-közönségnek. Műsoron lesz *Belgia* legnagyobb hegedűművésze, *Isaye Jenő*, — egy világhírű énekesnő és az egyedül álló cseh vonós-négyes. A *Backhaus* hangversenyre előjegyzéseket már most vállal el az ifj. *Klein Mór* cég. 3793

\* *Barrison Lóna* Budapesten. A *Royal Orfeum* októberre a szenzációk egész sorával lepte meg a közönséget. *Barrison Lóna* neve magaslík ki a gazdag programból s a varieté-szinpadnak ez a csillaga kivételes élvezetet szerzett a zsúfolt nézőtérnek. A diva mellett a *Fecske* című matrózdráma a program fénypontja s előrelátható, hogy idegrázó és megható jeleneteit meg fogja nézni Budapest minden színházlátogatója. Nem kevésbé hatott a *Clafouti* című baka-komédia is, amelyet viharos kacagás kísért mindvégig s a közönség végtelen sokat mulatott a *Caillavet* és *Flers* pompás bohóságain. Az új kuplék és táncszámok is mind elsőrangúak és diszére válnak a *Royal Orfeum* hors concours álló műsorának. *Barrison Lóna* a vasárnap délutáni előadásán is föllép.

• AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal éshirdetési osztály — 151

## HIREK.

## Véres támadás egy vonat ellen.

Távirati tudósítás.

Arad, október 5.

Vakmerő merényletet követett el két részeg paraszt a kolozsvár-nagyvárad gyorsvonat utasai ellen, közvetlenül a nagyvárad állomás előtt. A merénylők késekkel megtámadták a vonat utasait és többeket megsebesítettek. A megrémült utasoknak csak nagy erőfeszítés után sikerült a merénylőket megfékezni.

Az esetről a következő nagyvárad táviratunk számol be:

A Kolozsvárról érkező délutáni gyorsvonat utasai közvetlenül Nagyvárad állomás előtt óriási veszélyben és izgalomban voltak. A mezőtelegi állomáson, ahol a gyorsvonat csak egy percig áll, két részeg ember szállott fel egy első osztályú kocsiába. Az illetők jegyet sem váltottak, de oly gyorsan szálltak fel, hogy a kalauz nem is szólhatott hezzájuk. A vonat elindult, mire a két alak kést rántva rohant az első fülkébe. Az utasok ijedten menekültek a folyosóra, a parasztok követtek és több utast megsebesítettek. Többek Bihar megye főjegyzőjét, Keszthelyi Zoltán is megtámadták és meg is sebesítették. Főjegyzőt csak az utasok közbelépése mentette meg a haláltól. Végre is a kocsit összealadt utasainak sikerült a támadókat megkezelni és ártalmatlanná tenni.

A vonat nemsokára berobogott Nagyváradra, ahol a két merénylőt átadták a rendőröknek, mely letartóztatta őket.

— A lengyel küldöttség útja. Sátoraljnyelről táviratozzák: Az október hatodik aradi gyászünnepélyre utazó lengyel küldöttséget az aradi pályaudvaron ünnepélyesen fogadták. A vonat megérkezésekor a gyári zenekar a lengyel himnuszt játszotta, majd előlépett Matolay Etele alispán és francia nyelven üdvözölte a lengyeleket. Beszédében kifejtette, hogy a lengyeleket és magyarokat régóta milyen szoros barátság fűzi egymáshoz. A beszédre Franitovszky Géza, a lengbergi magyar-lengyel klub elnöke válaszolt, aki meghatva köszönte meg a szíves fogadtatást. A zenekar ezután rázendített a Rákóczi indulóra és a vonat a közönség lelkes óvációjára közepette elhagyta a pályaudvart.

Hatvanból táviratozzák: A hatvani pályaudvaron is lelkes óvációval fogadta a nagy számban összegyűlt közönség a lengyeleket. A pályaudvaron Csépany Géza orsz. képviselő üdvözölte a lengyeleket, mire a lengbergi alpolgármester köszönte meg a fogadtatást talpraesett, szép beszéddel. A hatvani hölgyek virágokkal kedveskedtek a küldöttség női tagjainak. A város ezután a vasúti étteremben gazdagon megvendégelte a lengyeleket. A küldöttség este fél nyolc órakor folytatta útját Szolnok, illetve Arad felé. A lengyelek szerdán reggel 6 órakor érkeznek meg Aradra.

— Nemzetiségi vita egy megyegyűlésen. Lugosi távirat jelenti: Krassószörény-megye mai őszi közgyűlésén heves összetűzés volt a nemzetiségiek és ó-szabadelvűek között egyrészt és a Burdia-párt és a koalíció közt másrészt. A nemzetiségiek hevesen támadták Burdia politikáját és Fiube dr. román ügyvéd egy román lap ellen indított sajtópör adataiból igyekezett megállapítani az érdekközösséget, mely Burdia és Joneszku Péter, volt román pártvezér közt fennáll. A zajos jeleneteknek csak az alispán ismételt felszólalása vetett véget.

— A gyászünnepélyek sorrendje. A holnap, október 6-án tartandó gyászünnepélyek sorrendje a következő: Október 6-án a reggeli vonattal érkeznek Lemberg városából a lengyel testvéreink. A 80 tagot számláló küldöttséget Arad város fogadja és látja vendégül. Az összes testületek, hatóságok és egyesületek fél kilenc órakor a Minorita-templom előtt gyülekeznek. Reggel kilenc órakor gyászmise a minorita atyák templomában. Az istentisztelet után az ünneplő közönség, az egyesületek és testületek az Andrássy-téren rendbe állanak és a vasgyári munkások zenekarának gyászzindulójával a vértanuk szobra elé vonulnak. — A szobornál: 1. Alkalmi ének. Előadja a Máv. dalkör Szablóczky János karnagy vezetésével. 2. Ünnepi beszéd. Elmondja Keszler Károly állami tanítóképző tanár. 3. Ének. Előadja az állami tanítóképző intézet ifjúsága Zoltay Mátyás tanár vezetésével. 4. Alkalmi költemény. Szavalja Keszler Ede, az „Aradi Nemzeti Színház” tagja. 5. A vendégek koszorútele. A képviselőház koszorúját Csizmazia Endre, a függetlenségi 48-as párt koszorúját Barabás Béla dr. alelnök, a függ. 48-as balpárt nevében Nagy György dr. tesz le koszorút. 6. Szózat. Éneklük az „Aradi Nemzeti Színház” ének- és zenekarának tagjai Tilger Árpád karnagy vezetésével. A szobortól a közönség a képviselőház küldöttségével az élén a vesztőhelyhez zarándokol. A vesztőhelynél: 1. Ének. Előadja az állami tanítóképző intézet ifjúsága. 2. Október 6-ika. Alkalmi költemény. Irta Nagy György dr. orsz. képviselő, szavalja a Kuruc Ifjak Társaságának kiküldöttje. 3. Az országos függetlenségi és 48-as balpárt koszorúját beszéd kíséretében elhelyezi Szappanos István országgyűlési képviselő. 4. A különböző küldöttségek kegyeletének kifejezése. 5. A közönség éneklük a Himnuszt. A rendezőbizottság kéri a közép- és szakiskolák igazgatóit, hogy a tanulókat már egy negyed tíz órakor — az iskolákból — a vértanuk szobra elé vezessék, hogy ott őket kellő időben és módon elhelyezhessék. Az ünnepek után a lengyel vendégek tiszteletére a „Fehér Kereszt”-szálló télikertjében társasbéd lesz. Az ebéd 1 óra után kezdődik. Délután a küldöttségek megnézik az 1848—49-iki ereklyemuzeumot.

— A magyar szabadkőművesek a vesztőhely megváltására. A magyar szabadkőművesség, amely minden hazafias és kegyeletes ügynél kivette a maga részét, dicséretesen róta le kötelességét az aradi vértanuk vesztőhelyének megváltása iránt megindult akciónál is. Az aradi Összetartás nevű szabadkőműves páholy gyűjtést rendezett erre a célra, amelynek eredményét, 530 koronát a következő levél kíséretében juttatták szerkesztőségünkhöz:

Tisztelettel kérjük, hogy az idecsatolt 530 korona összeget, mint a magyar szabadkőművesség adományát, a vesztőhely megváltására fordítani és rendeltetési helyére juttatni kegyeskedjék.

A magyar szabadkőművesség ezzel csak egy szemérményi háláját akarja leróni azon nagy férfiak iránt, akik a szabadkőművesi eszméért: „a hazáért, a népért és szabadságért” éltek és meghaltak.

Fogadja tekintetes Szerkesztő ur hálás köszönetünket és nagyrabecsülésünk kifejezését.

Az „Összetartás”  
szabadkőműves páholy.

Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

— Peary bizonyítékai. Newyorki távirat jelenti: Az Arctie klub tegnap fogott hozzá Peary bizonyítékainak átvizsgálásához. A vizsgálatot valószínűleg még e hét folyamán befejezik.

— Pallós Ármin milliója. Ismeretes a Pallós Ármin, budapesti építés-vállalkozó cég több milliós passzívával terhelt bukása. A feltűnő csődügy még távolról sincs lebonyolítva, sőt az előzmények és a mögötte lappangó pikantériák majd csak ezután kerülnek még napfényre és váratlan, meglepő fordulatot adhatnak a szenzációs bukásnak. Egyelőre Pallós pört indított a Máv. ellen, illetve a kereskedelemügyi miniszter ellen 700.000 korona kártérítésért, mely követelés a székely vasutak építéséből keletkezett. Erre a vállalkozásra ugyanis Pallós alaposan ráfizetett. Beavatottak állítják, hogy a deficit közel jár a két millió koronához. Azonkívül több szerződésen kívül teljesített munkának kifizetését is követeli. Mindezeket elismerte a Máv. is, amely ilyen esetekben méltányosan szokott a vasutépítő vállalkozókkal elbánni, ez alapon a kereskedelmi kormány 1.000.000 korona megtérítést helyezett Pallósnak kilátásba. Mikor azonban utalványozásra került a sor, az egy millióeska összezsugorodott 40.000 koronává, amit Pallós könyöradományak minősített és visszautasított. És most pöröl 700.000 koronáért. Csak kevesen tudják, hogy a nagyszabású cég bukásának tulajdonképeni oka itt rejlik, a székely vasutak deficitjében. A megszorult Pallós ezeket a munkálatokat csak úgy fejezhette be, hogy az akkor már engedélyezett arad-nagykikindai vasut kötvényeit csapta jóhiszeműleg zálogba, abban a feltevésben, hogy a kormány utólag megtéríti a deficitet. De mivel ez egyre késett és a súlyos pénzválság folytán újabb vicinálisok finanszírozására alkalom nem kínálkozott, kénytelen-kelletlen csődöt jelentett. Így bukott el a fontos arad-kikindai vasut is, amelynek egyik szakasza már teljesen elkészült és a forgalomba helyezés napjának kitűzését várta.

— A képviselőház küldöttsége Aradon. Ma este a hét órakor berobogott gyorsvonattal érkezett Aradra Szappanos István, Csizmazia Endre és Nagy György országgyűlési képviselő, hogy a holnapi ünnepeken a képviselőházat képviseljék és úgy a vértanuk szobrára mint a vesztőhelyen koszorukat helyezzenek el. A képviselők Barabás Béla társaságában érkeztek a Fehér Kereszt-ben szálltak meg. A színügyi bizottság páholyából végig nézték a színházban A császár katonái című dráma előadását és színház után Varjassy Lajos polgármester és Lócs Rezső gazdasági tanácsnok társaságában megvacsoráztak.

— A D. M. K. E. új tisztikara. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület most ejtette meg a következő öt esztendőre tisztújítását. Az új alapszabályok értelmében az elnököt és alelnököt a közgyűlés választja, a tisztikar többi tagjait azonban az igazgatóság. Vasárnap délelőtt történt meg a választás Szegeden, a D. M. K. E. székháza tanácstermében. A gyűlésen Justh Gyula v. b. t. t. elnök akadályoztatása folytán Parjessy László ügyv. alelnök elnökölt. A főtitkári állás nem került betöltésre, mivel Gallovich Jenő író, a D. M. K. E. megalapítóját, a kultúregyesület létesítése, tovább szervezése és felvirágoztatása körül szerzett kiváló érdemeiért már régebben úgy az igazgatóság, mint a közgyűlés egyhangulag véglegesítette vezető állásában. Ezuttal megválasztotta az igazgatóság titkárrá Szecső Vilmos kir. pénzügyi titkár: jogtanácsossá: Becsey Károly dr. országos képviselőt, pénztárossá Straubert Gyula ny. ezredest, ellenőrré Fekete Ipoly főgimnáziumi tanárt, főszámvevővé Zsiross Mihály ny. vármegyei főszámvevőt.

— Weisz Richard győzelme. Fővárosi tudósítónk jelenti: A Beketow-cirkuszban teljesen zsufolt nézőtér előtt ma kezdte meg birkózásait Weisz Richard bajnok. Weisz ma Rossoo doni kozákkal állott ki és öt 2 perc és 12 másodperc alatt a közönség óriási óvációjára legyőzte.





# Férfi öltöny szövetek

Double felöltőkre, Téli kabátokra, Mikádóra szövetek.  
Tessék érdeklődni a kizárólagos posztógyári raktárban.

2891

Hogy: Ott túl a rácson egy más világ van,  
S az utca fia oda költözött.

(Peterdy Andor.)

## A hazaszeretet.

Három fehér habos kávé,  
Három fekete,  
Ide vele hamarosan,  
Trata tretete.

Nana, nene, ne siessünk  
Nagyon gyerekek,  
Jó a kávé, de legjobb a  
Hazaszeretet.

(Pósa Lajos.)

## SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Vidéki előfizető. Hangulatos versek, de a mi mértékünknek még nem felel meg.

Pitypang. A „Visszajövők érted” címűt a közlendőkhöz soroztuk.

## KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

### Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, október 5.

A tegnapi megjelent hivatalos mezőgazdasági jelentés szerint az őszi szántás-vetési munkálatok a kedvező időjárás következtében gyorsan voltak teljesíthetők és ezidőközben a kilátások — azt mondhatni, hogy biztatók.

A gabonaüzlet irányzata a héten lanyhán indult, az árhanatlás fedezések folytán állott elő.

A mai piacon eladásra került:

1000 mm. buza (uj)	14:10—14:20
100 mm. árpa (uj)	6:70—6:80
100 mm. rozs (uj)	9:10—9:20
100 mm. zab (uj)	6:90—7:—
200 mm. morzsolt uj tengeri	4:80—5:—

A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

### Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, október 5.

Amerika változatlan. Készáru: Kínálat megfelelő, vételkedv gyenge, 10 ezer mm 10 fillérrel olcsóbb.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Tengeri 1910. májusra	6.92—6.93	6.88—6.89
Buza 1909. októberre	14.07—14.08	14.05—14.06
Buza 1910. áprilisra	14.02—14.03	13.96—13.97
Rozs 1909. októberre	9.82—9.83	9.59—9.60
Zab 1909. októberre	7.50—7.51	7.45—7.46
Zab 1910. áprilisra	7.63—7.64	7.61—7.62
Rozs 1910. áprilisra	10.01—10.02	9.96—9.97

Zárul 5 órakor.

Osztárk hitelrészvény	... ..	663.50
Magyar hitelrészvény	... ..	766.50
Városi villamos vasúti részvény	... ..	297.50

### Budapest kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 5. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban — fillérig; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 144—47 fillérig; fiatal közép páronként 240—280

kilogrammig terjedő sulyban 145—148 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéslelészám: október hó 1. napján volt készlet 27282 darab, október 2 napján felhajtott 1339 darab, okt. 2. napján elszállított darab, 423 október 3. napjára maradt készletben: 28,197 darab.  
A hizott sertés üzlet irányzata lel emesebb.

## NEMZETI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1909. évi október hó 6-án:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Diszelóadás

### Hajduk hadnagya.

Dalgáték 3 felvonásban. Irta: Rajna F. Zenéjét szerző: Czobor K.

SZEMÉLYEK:

Blanchefort	Boda Ferenc	Barbarina	Sz. Rontay B.
Balajthy	Delli Lajos	Gaston	Dióssy Nusi
Vivenot	Beregi S.	Scherfenberg	Wlassák V.
Kressenbronn	Ditrói Mór.	Szép Iczig	Leövey Leó.
Boronai Imre B.	Szabó J.	Diegó	Várnay Jenő.
Hájas András	Polgár S.	Egy apáca	Benkőné.

Kezdete este 7 és fél órakor.

## URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. október 6-án, szerda:

1. Lehmann ur esküvője. Humoros. — 2. Délbáb. Dráma. — 3. A gyermek alma. Humoros. — 4. Örök hűség. Dráma. — 5. A polkármeester balesete. Bohózat. — 6. Várvolgy. Természet után. — 7. Pillanatképek a német császár életéből. Természet után. — 8. Hogy készül a mozgófénykép. Természet után.

Előadások délután 6 órától kezdve.

Szerdán, 1909. október 6-án délután 5 órakor:

Az aradi gyásznapok

60 vetített képpel, Arad és a vesztőhely mozgófényképével. Irta: Horovitz Gusztáv.

Október 13., 14. és 15-én:

A jövő háborúja

3 felvonásban. Irta: De Sgardelli Cao-ár.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

## NYILTTÉR.

Aki izletes magyar étkeket szeret, az keresse fel

## Kovács István vendéglőjét Petrozsényben

ahol reggel 4 órától kezdve kitűnő kávé, vilásreggeli, magyaros ízű, ebéd és vacsora kapható jutányos áron. Ugyanott havi abonoma is elfogadtatik.

Tisztelettel

Kovács István,

3834

vendéglős

Petrozsény.

# Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17. és Pécs.

Honi és angol gyártmányok.

Nagy megtakarítás.

AZ

# Aradi Közlöny

naponta

reggel 7 órától

kapható

8661

# Ingusz I. és Fia

könyvkereskedő, hirdapalárusítónál

Andrássy-tér 16.

Ma, szerdán  
katonazene  
Gambrinus - étteremben.  
Szabad bemenet.

**APTAMÁSI**  
LITHIUM-GYÓGYVÍZ

zel gyomor, vesé, hólyag és  
bélbántalmaknál oala-  
mint asthma bronchiale,  
köszvény és húgysavas  
diathesis eseteiben.

KAPHATÓ Nagy Farkas  
és Fejér Gyula cégeknél  
8415 Aradon

Mielőtt kályhát vásárolna, tekintse meg

# SZILÁGYI ÉS TÁRSA,

ARAD, Boros Beni-tér 15.  
szám alatt létező, reme-  
kül felszerelt kályha  
gyári raktárát.

# Feltűnő olcsóságok!

3103

Dacára a folytonos árak emelkedéseinek, alkalmat nyújtok a t. nagyérdemű közönségnek az alant elősorolt árukat **feltűnő, mesés olcsó árakban** nyújtani:

<b>Férfi és női szövetek,</b>	<b>Törülközők,</b>
<b>Angol Zefirek,</b>	<b>Segnyabtt Atlasz barchettok,</b>
<b>Kanavász,</b>	<b>Ángygarnitúrák,</b>
<b>Vásznak,</b>	<b>Zsebkendők,</b>
<b>Chiffonok,</b>	<b>Zsinór és Piquet-barchetok,</b>
<b>Ásztalneműek,</b>	<b>Valódi Rumburgi vásznak,</b>

stb., stb. szakmába vágó cikkek, míg ezen készlet tart.

## MAUTNER R.

„OLCSÓ ÁRUHÁZA“ Hunyadi-utca.

Üzleti órák: reggel 7-től 12-ig és délután 2-től 7-ig.

16691—1909. kh.

### Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium 61869—II/89. sz. alatt kelt intézkedéssel jóváhagyott 12657—884. sz. szabályrendelete alapján azon ház és telek tulajdonosokat, kiknek házuk előtt a járda kövezet, vagy asfalt burkolattal ellátva nincsen. felhívom, hogy telkeik előtt a gyalogjárót folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homok réteggel akként látassák el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 centiméternyi eséssel bírjon.

Köteles továbbá háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonnuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint ki-

ásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsijelzőhidat építeni s azt folyton jó karban tartani.

Kik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedő pénzbüntetéssel büntetnek és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére minden további felhívás nélkül hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ezidő szerint igen kicsiny ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homoklás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 1909. évi szeptember hó 12-én.

Sarlot,  
főkapitány.

### Kikellírtani

a kereskedővilágból azt a naiv hitet, hogy ma, a mikor olyan nagy versengés folyik az üzletek között, hirdetés nélkül is lehet boldogulni. Minden törekvő kereskedő  
:: hirdet, még pedig az ::

**ARADI KÖZLÖNY-ben,**

a melyet több százezer ember olvas mindennap.  
::

DISZMŰMUNKÁK

MONTIROZÁSOK

IRÓMAPPÁK.

TELEFON 151. SZ.

ARADI NYOMDA  
RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KÖNYVKÖTÉSZETE

Aradi és csanádi vasutak palotája.

PIJANLJUK A LEGMODERNEBB GE.  
PEKKEL FELSZERELT

KÖNYVKÖTÉSZEINKET,  
HOL A LEGEGYSZERŰBB BEKÖTÉSTŐL  
FOGVA A LEGFÉNYESEBB KIÁLLÍTÁSÚ  
DISZKÖTÉSEKET TUDJUK KÉSZÍTENI.

DISZDOBOZOK

FÉNYKÉPTARTÓK

AMATŐR KÖTÉS.

## APRÓ HIRDETÉSEK.

## A kinek

Ismeretség híján

házasárra,  
nevelőre,  
üzletvezetőre,  
könyvelőre,  
segédre,  
ispánra,  
gazdatisztra,  
kulcsárra,  
vinczellérré,  
körtészre,kulcsárra,  
gazdasszonyra,  
szakácsnőre,  
szobaleányra,  
házi- vagy  
irodaszolgára,  
pénzbeszedőre,  
házmesterre,  
stb.-re  
van szüksége,

## Aki

bérbeadni kíván

Birtokot,  
házat,  
vadászterületet,kocsit,  
lovat,  
halászatot,  
telket,

## Aki

eladni kíván

butort,  
szongorát,  
bort,  
gyümölcsöt,  
gabonát,üzletet,  
műhelyt,  
lakást, stb.  
vagy

## Aki

mindeneket vétel vagy bérbevétel czéljából keresi;

## Aki

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér czélit, ha az

"ARADI KÖZLÖNY"  
kis hirdetési

rovatát használja.

## Ügyes

fiatal urí leány, házi kisasszony-nak ajánlkozik helyben vagy vidékre. Cim a kiadóhivatalban. 8658

## Szőlőcsomagoló papír,

kosár függjegyek jutányos áron kaphatók Pichler Sándor papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. sz. Telefon 308. Vidéki megrendelések azonnal eszközöltnék. 2922

## Fráter Lóránd

legújabb nótáskönyve 32 oldal terjedelem. Fráter saját szerzeménye országsszerte ismert dala „Tele van a város akácfa virággal” két koronáért ismét kapható Ingusz I és fia könyvkereskedésében. Fő-üzlet Andrassy-tér 16. Fióküzlet Weltzer J-utca. 178

## Egy 4 polgárit végzett leány

irodai munkákra ajánlkozik. Cim a kiadóban. 8766

## Kerestetik

jó modoru elárusító divatruhához. Cim a kiadóhivatalban. 3833

## Zongorában

alapos oktatást nyújt kezdők és haladóknak. Bővebbet Halpern Miksa cégnél, Szabadság-tér. 3530

## Szép ház

közel a Szabadság-térhez, nagy árnyas udvarral, kedvező fizetési feltételek mellett eladó. Bővebbet a kiadóhivatal. 3770

## Kerestetik

expediciókba egy jó írással bíró leány.

## Jóval világlapja

a legelterjedtebb magyar folyóirat, összes kedvezményekkel, bérletben vagy számonként eredeti árban házhoz szállítva megrendelhető: Krausz Paulin könyv- és papirkereskedésében, színház-épület. Ugyan itt az összes bel- és külföldi divatlapok és folyóiratok kaphatók. 100000 kötetes kölcsönkönyvtár. Városi és megyei telefon 511. sz. 3241

## Kiadó irodahelyiség.

2 modern, világos utcai szoba, berendezve vagy üresen, villanyvilágítással, Szabadság tér mellett. Cim a kiadóhivatalban. 3824

## Eladó

méh, 80 család, jól kezelt kaptáros és kupkásos. Bővebbet Goldis, Berzova. 3829

## Önálló működésre képes

ügyvédjelölt azonnal alkalmazást nyerhet dr. Hauser Mór orosházi ügyvéd irodájában. 3818

## Kiadó

1 vagy 2 különbejáratu szép utcai butorozott szoba előszobával, (esetleg fürdőszoba használattal,) villanyvilágítással, gimnázium és fő-tér közelében, olyan szolid állandó lakó urnak, vagy urinének, ki havonként legalább 40-60 koronát fizethet. Cim a kiadóhivatalban. 3825

## Elsőrendű díszítő

magas fizetéssel, ugyszintén kézhez dolgozó leányok női kalap termembe fölvetetnek. Pavicsics M. női kalap terme Salacz utca 1. szám. 3823

## Jó pajtás.

Szerk. Sebök Zsigmond és Benedek Elek. A legújabb és legkedveltebb képes gyermeklap. Előfizetési ára 1/4 évre 2 K 50 fill. Munkatársak: Benedek, Mikszáth, Molnár, Sebök stb. Előfizetéseket elfogad Kerpel Izsó könyvkereskedése, Aradon. 262



## Szentleányfalva

községnél egy

## végrehajtó

azonnal

## felvétetik.



## Előkelő

## segélyző szövetkezet

feletto kedvező feltételek mellett, Aradon létesítendő főképviselőség vezetésére egy

## nagy ismeretséggel bíró urat keres,

fix fizetés és jutalék mellett.

Ajánlatok „Biztos jövő” jellegével e lap kiadóhivatalához intézendők. 3830



## Telefon szám 242.

## Elektromos erőátviteli motorokat

kikölesönöz, elad és felszerel 3191

## Kalmár József

villanyvilágítás, telefon és villamos csengő berendezési vállalata

## Arad, Salacz-u. 2.

V. 2824/16. 1906. sz.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbírósg fenti számú végzése által Aradi gör. kel. román Consistorium végrehajtót javára 210 kor. tőke és járulékal erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felülfigyelt és 645 koronára becsült butorokból álló ingóságok nyilvános árverés-útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszínen, vagyis Aradon, Boczkó-utca 8. sz. a. leendő eszközzésére 1909. évi

október hó 14-ik napjának délután 5 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen-nel oly megjegyzéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az előírvendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1909. évi szeptember hó 30 napján.

Török Dénes,

3337

kir. bírósági végrehajtó.

## Román levelező

## kerestetik

vidéki nagykereskedésbe.

Szláv nyelv tudása kívánatos.

Ajánlatok „R. 306” a kiadóba. 3836



4428 - 1909. pm.

## Hirdetmény.

Arad sz. kir. város legtöbb adót fizetőinek az igazoló választmány által 1910. évre összeállított névjegyzékét az 1886. évi XXI. t.-cz. 28. §-a értelmében Aradon a városháza első emeletén levő hivatalos helyiségben 1909. október hó 1-től október hó 15-ig bezárólag terjedő 15 napi időtartamra közszemlére kiteszem azzal, hogy a névjegyzék ellen a bíráló választmányhoz felebbezésnek van helye. A felebbezések ugyancsak a fenti időtartam alatt hivatalomban nyújtandók be.

Arad, 1909. évi szeptember hó 30-án.

Varjassy,  
polgármester.

## Epítettők és szőlőbirtokosok figyelmében!

## Pankotai Cementárugár

Lengyel Sándor és Társa.

Hívtallal:

Telefon Pankota 9. sz.

## Vasbeton és Beton.

Istálló etető és itató jársziak.  
Kutatók, viz és törköly, stb. tartályok.  
Kutató és vízellátások.  
Utátérsek és hidak, Csatornázások.  
Alapozások és minden e szakmába vágó munkák készítését a helyszínen.

Szállít:

Cementosöveket különböző méretekben.  
Kutatóöveket.  
Tetőfedő hornyolt aszerpet.  
Valyukat különböző méretekre.  
Szőlőbirtokba eső, víz és permeterző kádakat.  
Cementlapokat.  
Pincze földemeket.  
Portland cementet.

3031

